



LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. kovo 9 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Danguolės Bublienės (kolegijos pirmininkė), Algirdo Taminsko ir Agnės Tiknūtės (pranešėja), teismo posėdyje kasacinio rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal atsakovo A. B. ir E. B. bei Kauno rajono savivaldybės administracijos kasacinius skundus dėl Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. liepos 26 d. sprendimo peržūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės R. R. ieškinį atsakovams A. B., E. B., Kauno rajono savivaldybės administracijai, Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos dėl nuosavybės teisių gynimo.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

- Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių nuosavybės teisės gynimą nuo pažeidimų, susijusių su statybą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimais, taip pat dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių įrodinėjimą, aiškinimą ir taikymą.
- Ieškovė R. R. teismo prašė:
 - panaikinti Kauno rajono savivaldybės administracijos 2015 m. liepos 16 d. išduotą statybos leidimą Nr. LNS-24-150716-00595 (toliau – ir Statybos leidimas) ir 2018 m. lapkričio 5 d. deklaraciją Nr. 1 apie statinio, jo dalies (kai statybą numatyta užbaigti etapais) statybos užbaigimą / statinio, jo dalies patalpos paskirties pakeitimą (toliau – ir Deklaracija);
 - įpareigoti atsakovus A. B. ir E. B. per teismo nustatytą terminą pašalinti ieškovės nuosavybės teisių į žemės sklypą (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini), bei į žemės sklypą (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini), pažeidimus:
 - žemės sklypo (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini) reljefo paaukštinimą, atkuriant iki statybos darbų atlikimo buvusį žemės sklypo reljefą, užfiksuotą 2012 m. UAB „Valakas“ parengtoje topografinėje nuotraukoje „(duomenys neskelbtini)“;
 - pašalinti inžinerinį statinį – tvorą, pastatytą siekiant atskirti žemės sklypą (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini) nuo žemės sklypo (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini) ir nuo žemės sklypo (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini) bei grūną, supiltą žemės sklype (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini);
 - pertvarkyti pastato (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini) stogo konstrukciją taip, kad būtų išlaikytas 3 metrų atstumas nuo pastato iki ieškovei priklausančio žemės sklypo (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini) ribos.
- Ieškovė nurodė, kad jai priklauso žemės sklypai, esantys (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini). Tarp ieškovei priklausančių žemės sklypų yra įsiterpus atsakovams A. ir E. B. priklausančiam žemės sklypui, esantis (duomenys neskelbtini). Kauno rajono savivaldybės administracija 2015 m. liepos 16 d. atsakovams A. ir E. B. išdavė statybos leidimą pagal 2014 m. UAB „GBKarchstudija“ parengtą vienbučio gyvenamojo namo naujos statybos projektą. Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 5 d. patvirtino deklaraciją Nr. 1 apie statinio statybos užbaigimą. Įvertinus atsakovo sklype atliktus žemės sklypo reljefo paaukštinimo, pastato statybos darbus ir jų įtaką šalia esantiems žemės sklypams, nustatyta, kad iki statybos darbų pradžios buvusi šalių žemės sklypų altitudė konkrečiam taške yra paaukštinta 1,54 m ir kad atsakovo žemės sklype suformuotu nuolydžiu į gretimą žemės sklypą pateks lietaus vanduo. Be to, pietinėje dalyje atsakovo pastato kamizų yra mažesniu nei 3 metrai atstumu nuo ieškovės žemės sklypo ribos (t. y. 2,84 m ir 2,89 m atstumu). Atsakovai taip pat pastatė visškai akliną tvorą, kuri neatitinka insoliacijos reikalavimų ir stovi arčiau kaip 1 m iki ieškovei priklausančių žemės sklypų, o dalis tvoros stovi ieškovei priklausančiame žemės sklype. Atsakovai, nurodytus darbus atlikę neturėdami ieškovės rašytinio sutikimo, pažeidžia ieškovės nuosavybės teises į jai priklausančius žemės sklypus.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

- Kauno apylinkės teismas 2022 m. balandžio 8 d. sprendimu ieškinį atmėt.
- Teismas nustatė, kad byloje esantys įrodymai patvirtina, jog ieškovė apie skundžiamą statybos leidimą žinojo atsiliepimo į ieškinį pateikimo dieną – 2019 m. gegužės 27 d. Ji turėjo pakankamai duomenų, kad galėtų kreiptis į teismą. Patikslinta ieškinį teismui dėl statybos leidimo panaikinimo ieškovė pareiškė tik 2020 m. sausio 9 d., t. y. praėjus aštuoniems mėnesiams nuo sužinojimo apie skundžiamą administracinį aktą momento, todėl ieškovė praleido Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 29 straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą administraciniams aktams gincyti. Teismui nepateikta jokių įrodymų, patvirtinančių, kad terminas praleistas dėl išimtinę objektų ir nuo ieškovės valios nepriklausančių aplinkybių. Reikalavimui panaikinti statybos leidimą taikytina senatis ir šis ieškio reikalavimas atmestinas. Deklaracija apie statybos užbaigimą yra sandoris, kuriam gincyti taikomas bendrasis desimties metų ieškio senatis terminas, todėl nelaukytina, kad deklaracijos gincymo terminas yra praleistas.
- Teismas nurodė, kad atsakovo statinio projekciniai dokumentai buvo rengiami asmeniškai, kuriems tokia teisė suteikta teisės aktais. Pateiktame atsakovo statinio projekte nėra sprendinių dėl mažesnio nei 3 m atstumo iki gretimų žemės sklypų, nors sutrinka su ieškove, kad kai kur atstumas iki gretimų žemės sklypų yra minimalus. Projekto pagrindu išduotas ir ieškovės ginčijamas statybą leidžiantis dokumentas, jis atitinka nominalius statybos veiklą reglamentuojančius teisės aktų reikalavimus ir nėra susijęs su ieškovės interesu pažeidimu dėl minimalaus atstumo išlaikymo iki gretimų žemės sklypų, kurie priklauso ieškovei. Teismas nenustatė nei viešosios teisės pažeidimų, kuriais buvo grindžiami ieškio reikalavimai dėl statybą leidžiančių dokumentų panaikinimo ir statybos padarinių šalinimo, nei ieškovės teisių ir teisėtų interesų pažeidimo. Surasta deklaracija apie statybos užbaigimą atitinka išduotą statybą leidžiantį dokumentą. Ieškovė neturi subjektyvios teisės gincyti išduotą statybą leidžiantį dokumentą ir deklaracijos apie statybos darbus užbaigimą, tačiau savo galimai pažeistoms interesams gali ginti reikšdamą negatorinį ieškinį.
- Teismas pažymėjo, kad 2021 m. vasario 18 d. ekspertizės akte nurodyta, jog mažiausias atstumas nuo gyvenamojo namo (įskaitant ir namo stogo konstrukcijos dalį – stogo kamizą) iki žemės sklypo, esančio (duomenys neskelbtini), ribos yra 2,98 m (matavimo paklaida $\pm 0,016$ m), todėl laikytina, jog šis atstumas yra išlaikytas, o šie ieškovės reikalavimai dalis atmestina.
- Teismas nustatė, kad atsakovo A. ir E. B. sklypo aukštis su gretimais sklypais yra suderintas. Žemės sklypas paruoštas, taikantis prie ankstesnio žemės paviršiaus, paviršinio vandens nuvedimo būtinybės ir aplinkinių teritorijų. Tai patvirtina pačios ieškovės pateikta UAB „Topolinija“ 2017 metais parengta topografinė nuotrauka. Iš minėtos topografinės nuotraukos matyti, kad atsakovo A. ir E. B. sklypo ir su juo besiribojančių žemės sklypų (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini) aukščiai ties šiuo žemės sklypų ribomis skiriasi labai nežymiai, t. y. ties riba atsakovo A. ir E. B. sklypo aukštis – 69,67 m, ieškovės sklypo (duomenys neskelbtini) aukštis – 69,52 m, o besiribojančio žemės sklypo (duomenys neskelbtini) aukštis – 70,11 m. Įvertinęs tai, teismas nusprendė, kad besiribojančių žemės sklypų aukščiai suderinti. Ieškovės sklypas (duomenys neskelbtini) yra aukščiau nei ieškovės sklypas (duomenys neskelbtini). Iš UAB „Topolinija“ 2017 metais parengtos topografinės nuotraukos matyti, kad ieškovės sklypo (duomenys neskelbtini) aukštis toje vietoje, kuri ribojasi su ieškovės sklypu (duomenys neskelbtini), yra 67,97 m, o ieškovės sklypo aukštis toje vietoje, kuri ribojasi su ieškovės sklypu (duomenys neskelbtini), yra 69,46 m, taigi, ieškovės žemės sklypų aukščių skirtumas yra 1,49 m.
- Teismas nurodė, kad iš pateiktų fotonuotraukų negalima nustatyti, kas supylė grūną žemės sklype (duomenys neskelbtini). Tai galėjo padaryti tiek atsakovai, tiek ieškovė ar kiti asmenys, nes statant pastatą ieškovės sklype (duomenys neskelbtini), buvo atliekami statybos ir žemės kasimo darbai. Su ieškiniu pateiktose 2017 m. rugpjūčio 12 d., 2017 m. rugsėjo 28 d. ir 2018 m. birželio 4 d. palydovinės fotonuotraukose matyti, kad atsakovo namas tuo metu jau buvo pastatytas, o žemės darbai buvo atliekami ir ieškovės žemės sklype, todėl laikytina, jog ši aplinkybė neprodyta.
- Teismas taip pat nurodė, kad ekspertizės akto nustatyta, jog tvora tarp žemės sklypų, esančių (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini), pastatyta ant žemės sklypo ribos. Tvoros atkarpą nuo taško A iki taško B stovi ant sklypų ribos ir palaipsniui pereina į žemės sklypo, esančio (duomenys neskelbtini), teritoriją. Nuo taško B ir D tvoros dalis yra sklype (duomenys neskelbtini). Iš ekspertizės akto matyti, kad atsakovo A. ir E. B. tvoros dalis nuo taško C ir D pereina į ieškovės sklypą nuo 10 cm iki 16 cm. Vis dėlto, teismo vertinimu, ieškovė nepagrindė, nuo pažeidžiamos jos teisės, esant tokiam tvoros nuokrypiui, todėl šis reikalavimas atmestinas kaip neprodytas.
- Teismas pažymėjo, jog byloje nėra pateikta duomenų, kiek procentų šviesos praleidžia atsakovo įrengta tvora. Teismas nurodė, jog fotonuotraukos nėra pakankamai informatyvios, kad būtų galima įvertinti galimus pažeidimus pagal teisės aktų reikalavimus. Šiam reikalavimui pagrįsti ieškovė ekspertizės neprašė. Nesant objektyvaus pobūdžio duomenų, teismas nurodė negalįs įvertinti, ar įrengta tvora atitinka insoliacijos reikalavimus.
- Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi civilinę bylą pagal ieškovės R. R. apeliacinį skundą, 2022 m. liepos 26 d. sprendimu Kauno apylinkės teismo 2022 m. balandžio 8 d. sprendimą panaikino ir priėmė naują sprendimą – ieškinį tenkino iš dalies:

panaikino Kauno rajono savivaldybės administracijos 2015 m. liepos 16 d. atsakovui A. B. išduotą statybos leidimą Nr. LNS-24-150716-00595;

panaikino Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos patvirtintą 2018 m. lapkričio 5 d. deklaraciją Nr. 1 apie statinio, jo dalies (kai statybą numatyta užbaigti etapais) statybos užbaigimą / statinio, jo dalies / patalpos paskirties pakeitimą;

leido atsakovams A. B. ir E. B. per 6 (šešis) mėnesius nuo šio sprendimo priėmimo dienos teisės aktų nustatyta tvarka parengti statinio (gyvenamojo namo (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)), esančio (duomenys neskelbtini) projekto ir, sumokėjus Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 1 priede nustatytą įmoką už savavališkos statybos įėjimą, gauti statybą leidžiantį dokumentą bei įteisinti statybą;

atsakovams per nustatytą terminą neįteisinus gyvenamojo namo statybos, įpareigojo atsakovus A. B. ir E. B. per 6 (šešis) mėnesius nuo nurodyto termino pasibaigimo savo lėšomis:

 - pašalinti žemės sklypo (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini), reljefo paaukštinimą, atkuriant iki statybos darbų atlikimo buvusį žemės sklypo reljefą, užfiksuotą 2012 m. UAB „Valakas“ parengtoje topografinėje nuotraukoje „(duomenys neskelbtini)“;
 - pašalinti inžinerinį statinį – tvorą, pastatytą siekiant atskirti žemės sklypą (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini), nuo žemės sklypo (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini) ir nuo žemės sklypo (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini) bei grūną, supiltą žemės sklype (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini);
 - pertvarkyti pastato (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini) stogo konstrukciją taip, kad būtų išlaikytas 3 metrų atstumas nuo pastato iki ieškovei priklausančio žemės sklypo (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini);

įpareigojo atsakovus A. B. ir E. B. per 6 (šešis) mėnesius nuo teismo sprendimo priėmimo dienos sutvarkyti žemės sklypą (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini), ribą pašalinant grūną taip, kad ieškovė R. R. galėtų naudotis jai priklausančiu žemės sklypu (duomenys neskelbtini).
- Teisėjų kolegija pažymėjo, kad ieškovė pradiniame ieškinyje, pateiktame teismui 2019 m. balandžio 23 d., prašė įpareigoti atsakovus pateikti statybą leidžiantį dokumentą. Kartu su atsakovų 2019 m. gegužės 27 d. atsiliepimu į ieškinį buvo pateikti techninis projektas, darbo projektas ir kontrolinė geodezinė nuotrauka, o statybos leidimo atsakovai nepateikė. Taigi ieškovė pareiškė reikalavimą dėl statybos leidimo pripažinimo negaliojančiu, tik iš Deklaracijos apie statinio užbaigimą žinodama faktą apie tokio leidimo išdavimą atsakovams, tačiau nežinodama jo turinio. Teisėjų kolegijos vertinimu, nurodytos aplinkybės patvirtina, kad ieškovė buvo aktyvi, veikė sąžiningai ir 2020 m. sausio 9 d. kreipėsi į teismą dėl statybos leidimo pripažinimo negaliojančiu nepraleidusi ABTĮ 29 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino.
- Kolegija nusprendė, kad ieškovė yra tinkamas subjektas gincyti statybą leidžiantį dokumentą. Pagal Statybos įstatymo 27 straipsnio 24 dalį, privatus asmuo, reikšdamas teismui reikalavimus dėl statybą leidžiančių dokumentų panaikinimo, turi įrodyti: 1) reikalavimų pagrindu nurodomos viešosios teisės pažeidimo įtaką jo teisėms ir teisėtiems interesams; 2) reikalavimų pagrindu nurodomą viešosios teisės pažeidimą. Nors ieškovė ieškinyje nenurodė konkrečios materialiosios teisės normos, kuri remiasi reikšdamas reikalavimų dėl statybą leidžiančio dokumento panaikinimo, tik formaliai visus ieškio reikalavimus apibūdino kaip negatorinius, kolegija pažymėjo, kad ieškio turinys ir jame išdėstytos faktinės aplinkybės suponuoja išvadą, jog ieškovė kreipėsi į teismą dėl pažeistų nuosavybės teisių gynimo, tvirtindama, kad atsakovai pakėlė savo žemės sklypą, taip sugadindami ieškovės turtą, t. y. pripylė grūno ieškovės sklype, paaukštino savo sklypą nesimindami priemonių, kad suformuotu nuolydžiu grūntas, nuotekos nepateiktų į kaimynų sklypus. Siekiant apginti žemės sklypo savininko daiktinę teisę Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 4.99 straipsnyje nustatytą pagrindą, įrodinėjimo dalykas yra neigiamas neleistinas poveikis žemės sklypui ar jame esantiems pastatams, o tai ir formuluavo ieškovė savo ieškinyje.
- Kolegija nurodė, kad iš UAB „Jraža“ ekspertinės išvados matyti, jog 2012 m. žemiausia gretimų sklypų (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini) ribos vieta buvo 67,99 m, o vėliau 2019 m. atliktų geodezinių matavimų duomenis, iki statybos darbų pradžios buvusi sklypų ribos altitudė šame taške paaukštinta 1,54 m (69,53 – 67,99). Atsakovai byloje nepateikė jokių įrodymų, paneigiančių išvadą. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos Kauno teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamento 2018 m. gruodžio 12 d. raštas Nr. (15.2)-2D-18010 patvirtina, kad, atlikus patikrinimą vietoje bei pagal statytojo pateiktus dokumentus Statybos leidimą ir valstybinės priežiūros sistemoje IS „Infostatyba“, buvo nustatyta, jog žemės sklypo (duomenys neskelbtini) rytinės pusės kampas yra pakeltas privežant grūną ar pan., nors 2014 m. parengtame statybos projekte žemės sklypo reljefo keitimo darbai nenurodyti.

16. Kolegija pažymėjo, kad, rengiant atsakovų statybos projektą, nebuvo paisoma teisės aktų nustatytų reikalavimų – projekte nebuvo nurodyti sklypo reljefo formavimo (pažeminimo, paaukštinimo, lyginimo) sprendiniai (atraminės sienelės pastatymo, kt.), kuriems įgyvendinti reikėtų gauti gretimo sklypo savininko (nagrinėjamo atveju ieškovės) rašytinį sutikimą. Nors atsakovai A. ir E. B. tvirtino, kad sklypo reljefas buvo pakeistas (paaukštintas) iki statybos leidimo išdavimo, tačiau tokių duomenų ir įrodymų byloje nėra pateiktas. Tiek byloje pateiktos topografinės nuotraukos, tiek UAB „Jražė“ pateiktos išvados, tiek fotonuotraukos ir pačių atsakovų paaiškinimai, kad sklypas buvo lyginamas derinant prie kitų sklypų, leidžia daryti labiau tikėtiną išvadą, jog sklypo reljefo formavimas (paaukštinimas) buvo atliekamas statant atsakovų gyvenamąjį namą.
17. Kolegijos vertinimu, byloje surinkty įrodymų visuma patvirtina, kad techninis projektas neatitiko statybos techninių reikalavimų STR 2.02.09:2005 „Vienbučiai individuali gyvenamieji pastatai“, STR 1.05.06:2005 „Statinių projektavimas“, STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ nustatytų statinio projekto sudėtį nustatančių reikalavimų, taigi nebuvo pagrindo išduoti leidimą, todėl Kauno rajono savivaldybės administracijos 2015 m. liepos 16 d. išduotas Statybos leidimas, kaip prieštaraujantis įstatymo reikalavimams, yra negaliojantis ir naikintinas.
18. Kolegija nustatė, kad mažiausias atstumas nuo atsakovų A. ir E. B. gyvenamojo namo (įskaitant ir namo stogo kamžą) iki ieškovės žemės sklypo, esančio (duomenys neskelbtini), ribos yra 2,98 m. Taip pat kad atsakovų tvora, esanti tarp žemės sklypų (duomenys neskelbtini), yra pastatyta ant žemės sklypų ribos ir ieškovei priklausančiame žemės sklype Saulėtekio g. 20, atstumas ieškovės sklype svyruoja nuo 0,2 cm iki 0,16 cm. Statant užvarą ant sklypo ribos (konstrukcijos peržengiant sklypo ribą) privalo būti besiribojančių žemės sklypų (teritorijų) savininkų ar valdytojų sutikimai (susitarimai).
19. Kolegija nusprendė, kad gyvenamojo namo techninis projektas neatitiko įstatymų reikalavimų, be to, statybos metu buvo nukrypta nuo projekto, pastatytas gyvenamasis namas ir tvora pažeidžia ieškovės teises, todėl ir 2018 m. spalio 8 d. deklaracija apie statinio statybos užbaigimą pripažintina negaliojančia.
20. Kolegija nusprendė, kad byloje nustačius, jog sklypo lyginimo darbus, gyvenamojo namo ir tvoros statybą rūpinosi ne atsakovai, o kiti asmenys, neteisėtai statybos padariniai turi būti šalinami atsakovų, kaip statytojų, o ne kitų subjektų lėšomis. Atsakovai 2018 m. spalio 8 d. deklaracijoje apie statybos užbaigimą nurodė, jog gyvenamojo namo statytojas buvo atsakovas A. B., todėl laikytina, kad atsakovas nepaneigė aplinkybių, jog dėl neteisėtai statybos padarinių egzistuoja jo kaltė.

III. Kasacinių skundų ir atsiliepimų į juos teisiniai argumentai

21. Kasacinių skundų atsakovai A. B. ir E. B. prašo panaikinti Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. liepos 26 d. sprendimą ir palikti galioti Kauno apylinkės teismo 2022 m. balandžio 8 d. sprendimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - 21.1. Apeliacinės instancijos teismas, ieškinį kvalifikavęs kaip negatorinį, neatbijojo [CK](#) 4.98 ir 4.103 straipsniuose įtvirtintų teisės normų ir jų taikymo sąlygų, nesiaiskino ir nenustatė, kokia buvo viešosios teisės pažeidimo įtaka ieškovės teisėms ir teisėtiems interesams.
 - 21.2. Apeliacinės instancijos teismas panaikino Statybos leidimą dėl to, kad atsakovų namo projekte nebuvo nustatyti sklypo reljefo formavimo sprendiniai, kuriems įgyvendinti reikėtų gauti ieškovės, kaip gretimo žemės sklypo savininkės, rašytinį sutikimą, ir projekto sudėty neatitiko statinio projekto sudėtį nustatančių reikalavimų. Teismas nenurodė, kokia teisės norma nustato, kad reljefo formavimo sprendiniais reikia gauti rašytinį gretimo žemės sklypo savininko sutikimą. Be to, apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai įrodinėjimo našą dėl Statybos leidimo teisėtumo perkėlė atsakovams, o ne ieškovei, kuri pareiškė reikalavimą dėl jo panaikinimo.
 - 21.3. Apeliacinės instancijos teismas taikė neproporcingas ieškoves, kaip gretimo žemės sklypo savininkės, nuosavybės teisių gynimo priemones, nevertinęs, ar ieškoves nurodomas teisių pažeidimas dėl nuotekų pateikimo į jai priklausančių sklypą gali būti pašalinamas nepanaikinus atsakovų namo statybai išduoto Statybos leidimo.
 - 21.4. Ieškovei ieškiniu prašant įpareigoti atsakovus pašalinti gruntą, supiltą jos sklype, apeliacinės instancijos teismas, išdėdamas už ieškinių ribų, pažeidė dispozityvumo principą ir priimtame sprendime nustatė įpareigojimą, kuris ieškinyje nebuvo nurodytas, – sutvarkyti sklypų ribą, kad ieškovei galėtų nekludomai naudotis savo žemės sklypu. Įpareigojimas, kurio įgyvendinimo kriterijus – ieškoves galėjimas nekludomai naudotis sklypu, yra teisiskai nepabrėžtas ir neįgyvendinamas.
 - 21.5. Apeliacinės instancijos teismas, panaikinęs Statybos leidimą, neišsprendė atsakovų namo ir inžinerinių statinių, kurių statybai išduotas Statybos leidimas, likimo tuo atveju, jei atsakovams nepavyktų įteisinti statybos padarinių, nors pagal Statybos įstatymo 33 straipsnio 2 dalies nuostatas privalėjo tai padaryti.
 - 21.6. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė proceso teisės normas, reglamentuojančias administracinių aktų apskundimo terminus (ABTĮ 29 straipsnio 1 dalis), nes nustatė, kad ieškovei faktas apie Statybos leidimo išdavimą buvo žinomas 2019 m. balandžio 23 d. (ieškiant pradinį ieškinį), vertino, kad aštuonių mėnesių laikotarpis, praėjęs nuo susipažinimo su atsakovų namo projekto sprendiniais ir sužinojimo apie Statybos leidimo išdavimą faktą iki reikalavimo dėl Statybos leidimo panaikinimo pareiškimo teisme, netaikytinas praleisto Statybos leidimo gynčių.
 - 21.7. Apeliacinės instancijos teismas, nustatydamas kaltus asmenis, nepagrįstai įrodinėjimo pareigą perkėlė atsakovams ir apribojo atsakovų galimybes ateiptyje kreiptis dėl žalos atlyginimo iš kitų Statybos leidimo išdavimo procese dalyvavusių ir už atsakovų namo projekto parengimą atsakingų asmenų. Apeliacinės instancijos teismui nustačius atsakovų namo projekto trūkumus, privalėjo būti sprendžiamas projektą parengusio asmens ir projekto vadovo įtraukimas į bylą ir nustatymas jų kaltės laipsnis, tačiau teismas to nepadarė ir nusprendė dėl netrauktų dalyvausių bylos asmenų materialųjų teisių ir pareigų, pažeidimas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 329 straipsnio 2 dalies 2 punktą.
22. Atsakovė Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcija pareiškė pridedimą prie atsakovų A. ir E. B. kasacinio skundo.
23. Atsiliepimų į kasacinį skundą ieškove R. R. prašo kasacinį skundą atmesti. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
 - 23.1. Ieškove, pareiškėdama negatorinį ieškinį, turi įrodyti, kad ji yra turto savininkė ir kad jos nuosavybės teisės pažeistos, o atsakovai turi įrodyti, jog jų elgesys atitinka teisės aktų reikalavimus. Apeliacinis teismas pripažino pažeidimu atsakovų namo pastatymą arčiau nei 3 metrai iki ieškovės sklypo ribos neturint ieškovės rašytinio sutikimo, nes teisės aktuose nustatytų atstumų pažeidimas kvalifikuojamas kaip gretimo sklypo savininko teisių, įtvirtintų teisės aktuose, pažeidimas.
 - 23.2. Byloje ieškove pareiškė reikalavimus panaikinti Statybos leidimą ir Deklaraciją, kurių teisinis pagrindas – negatorinio ieškimo institutas ([CK](#) 4.98 straipsnis), o ne statybos, pažeidžiančios teisės aktų reikalavimus, pasekmių pašalinimo institutas ([CK](#) 4.103 straipsnis). Apeliacinės instancijos teismas ieškoves suinteresuotąją ginčyti Statybos leidimą pagrindė, nustatęs, kad ieškoves negatoriniu ieškiniu ginamos nuosavybės teisės buvo pažeistos atsakovų atliktais savavališkais statybos darbais, t. y. kad egzistuoja priežastinis ryšys tarp savavališkos statybos ir atsakovų padarytų pažeidimų.
 - 23.3. Nors apeliacinės instancijos teismas netinkamai konkretybių statybos techninio reglamento STR 2.02.09:2005 IV skyriaus nuostatų, jo 65 punkte yra nustatyti sklypo aptvarui keliami reikalavimai, įskaitant, kad jis „neturi šieiti už sklypo ribos ar kitos užstatymo linijos <...>“. Šių reikalavimų neatitinka be ieškovės rašytinio sutikimo atsakovų pastatyta tvora, kurios dalis yra įrengta ieškovės sklype, dalis – ant sklypų ribos bei ant atraminės sienelės.
 - 23.4. Atsakovai pertvarkė savo žemės sklypo reljefą, nors tokie statybos darbai nebuvo nurodyti projekte, kurio pagrindu Kauno rajono savivaldybės administracija išdavė atsakovams Statybos leidimą, o Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija patvirtino Deklaraciją.
 - 23.5. Pirmosios instancijos teismas, priešingai nei apeliacinės instancijos teismas, vadovavosi tik vienu byloje įrodymu – UAB „Topolinija“ 2017 m. ieškovės sklypo topografinė nuotrauka, nenurodė jokių motyvų, kodėl ši topografinė nuotrauka yra svarbesnis įrodymas už kitus byloje įrodymus.
 - 23.6. Apeliacinis teismas tinkamai taikė ABTĮ 29 straipsnio 1 dalies nuostatas, pabrėžęs, kad ieškove pareiškė reikalavimą panaikinti Statybos leidimą 2 tik susipažinusi su Deklaracija, t. y. neturėdama Statybos leidimo ir nežinodama išsmaus jo turinio.
 - 23.7. Atsakovai, atstovaujami profesionalaus teisininko, neįskėlė klausimo, ar į bylą kaip trečiasis asmuo, nepareiškiantis savarankiškų reikalavimų, neturėtų būti įtraukta techninio projekto vadovė. Dėl to atmestinas atsakovų argumentas, kad jie neturėjo galimybių įrodinėti kitų asmenų atsakomybę dėl ginčo pažeidimų ar prašyti į bylą įtraukti asmenis, kurie, atsakovų vertinimu, yra susiję su ginčo pažeidimais.
24. Kasacinio skundo atsakovė Kauno rajono savivaldybės administracija prašo panaikinti Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. liepos 26 d. sprendimą ir palikti galioti Kauno apylinkės teismo 2022 m. balandžio 8 d. sprendimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - 24.1. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai termino statybą leidžiančiam dokumentui skusti pradžią siejo su Statybos leidimo pateikimu teismui. Pateikiant pradinį ieškinį 2019 m. balandžio 23 d. ieškovei jau buvo žinoma apie skundžiamą Statybos leidimo išdavimą. Ieškovei, tai žinodama, atstovaujama profesionalus teisininkas, nedėjo pastangų gauti šį dokumentą, todėl nepagrįsta apeliacinės instancijos teismo išvada, jog ieškove buvo aktyvi ir veikė sąžiningai. Atsakovams 2019 m. gegužės 27 d. pateiktas techninis projektas, darbo projektą ir kontrolinę geodezinę nuotrauką, ši informacija buvo pakankama ieškovei pasinaudoti savo teise į teisminę gynybą. Taigi 2019 m. gegužės 27 d. laikytina turintį kreiptis į administracinį teismą eigos pradžią, o ieškinį dėl statybos leidimo panaikinimo ieškove pareiškė tik 2020 m. sausio 9 d.
 - 24.2. Apeliacinės instancijos teismas nepagrindė, kodėl ieškove yra tinkamas subjektas, turintis teisę kreiptis į teismą dėl statybos leidimo panaikinimo. Ieškove, reikšdama reikalavimą dėl statybą leidžiančio dokumento panaikinimo, privalėjo įrodyti, kokios konkrečios jos teisės ir teisėti interesai yra pažeidžiami. Teismas nenustatė, kad būtų pažeistos ieškovės teisės ir (ar) teisėti interesai, būtų apsunktintos galimybės naudotis jai nuosavybės teise priklausančiu gretimu žemės sklypu. Ieškovei neprobuš jos teisių ir teisėtų interesų pažeidimo, pirmosios instancijos teismas pagrįstai atmėt ieškoves reikalavimą dėl statybą leidžiančio dokumento panaikinimo.
25. Atsakovė Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcija ir atsakovai A. ir E. B. pareiškė pridedimą prie atsakovės Kauno rajono savivaldybės administracijos kasacinio skundo.
26. Atsiliepimų į atsakovės Kauno rajono savivaldybės administracijos kasacinį skundą ieškove prašo šį skundą atmesti, paliekant apeliacinės instancijos teismo sprendimą nepakeistą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
 - 26.1. Apeliacinės instancijos teismas, sprenddamas, ar ieškovei laiku kreipęsi į teismą su prašymu panaikinti Statybos leidimą, pagrįstai aiškino, kada ieškovei tapo žinoma, kad šis leidimas buvo išduotas. Apstulstame teismo sprendime teisėtai konstatuota, kad nurodytas faktas ieškovei tapo žinomas ne anksčiau kaip 2019 m. gruodžio 10 d., kai ji gavo atsakovų teismui pateiktą Deklaraciją.
 - 26.2. Rengiant projektą nebuvo paisoma teisės aktų nustatytų reikalavimų – projekte nebuvo nurodyti sklypo reljefo formavimo (pažeminimo, paaukštinimo, lyginimo) sprendiniai (atraminės sienelės pastatymo, kt.), kuriems įgyvendinti reikėtų gauti gretimo sklypo savininko (nagrinėjamo atveju ieškovės) rašytinį sutikimą. Ieškoves rašytinio sutikimo būtinumą ieškovei pagal statybos techninio reglamento STR 1.07.01:2010 priedo Nr.11 2 punktą. Apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad ieškovei priklausančiame sklype supiltas gruntas, kuris, tikėtina, trukdė ieškovei tinkamai naudotis jai priklausančiu žemės sklypu, ir nėra jokių įrodymų, leidžiančių daryti bent tikėtiną išvadą, jog šiame sklype ieškove ar kiti asmenys būtų vykdę kokius nors statybos ar žemės kasymo darbus.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl savininko teisių gynimo būdų, nustatytų [CK](#) 4.98 ir 4.103

27. Kasacinėje byloje keliamas teisės aiškinimas dėl savininko teisės gynimo būdų, nustatytų [CK](#) 4.98 ir 4.103 straipsniuose.
28. [CK](#) 4.98 straipsnis įtvirtina, kad savininkas gali reikalauti pašalinti bet kuriojos jo teisės pažeidimus, nors ir nesusijusius su valdymo netekimu (negatorinis ieškiny). Kasacinio teismo praktika dėl negatorinio ieškimo taikymo sąlygų yra išsami ir išplėta – ieškovas, pareiškęs negatorinį ieškinį, turi įrodyti dvi aplinkybes: 1) kad jis yra turto savininkas; 2) kad jo teisės yra pažeistos (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. birželio 22 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-285/2010](#); 2019 m. balandžio 15 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-83-695/2019](#) 35 punkta, kt.). Negatorinio ieškimo atveju ieškimo dalykas (reikšiami reikalavimai) gali būti: 1) nutraukti ieškovo subjektinę nuosavybės teisę pažeidžiančias veiksmas; 2) atkurti iki ieškovo subjektinės nuosavybės teisės pažeidimo buvusią padėtį; 3) uždrausti ateityje taip pažeisti ieškovo subjektinę nuosavybės teisę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. vasario 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-7-378/2015](#)). Reikšdamas negatorinį ieškinį, daktas savininkas neturi įrodinėti, kad jo teisės pažeidžiantis asmuo elgiasi neteisėtai. Tik tuo atveju, jeigu ieškovas įrodo, kad jo, kaip turto savininko, teisės yra pažeistos, atsakovas turi įrodyti, kad jo elgesys visiškai atitinka teisės aktuose keliamus reikalavimus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. balandžio 15 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-83-695/2019](#), 37 punktas). Be to, kasacinio teismo praktikoje pripažinta, kad jei statybos metu nebuvo pažeisti statybą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai, tai ši aplinkybė savaime nereiškia, kad negali būti pažeistos gretimo žemės sklypo ar statinio savininko teisės (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. balandžio 15 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-83-695/2019](#), 32 punktas).
29. [CK](#) 4.103 straipsnyje, reglamentuojančiame statybos, pažeidžiančios teisės aktų reikalavimus, civilines teises pasekmes, nustatyta, kad jeigu statinys (jo dalis) yra pastatytas ar statomas savavališkai arba ne savavališkai, tačiau pažeidžiant statinio projekto sprendinius ar teisės aktų reikalavimus, tai tokiu statiniu (jo dalimi) naudotis ar juo disponuoti (parduoti, padovanoti, išnuomoti ar pan.) draudžiama. Koks statinys (jo dalis) yra pastatytas ar statomas savavališkai, nustato įstatymai ([CK](#) 4.103 straipsnio 1 dalis). Asmenys, kurių teisės ir interesai yra pažeidžiami, ir kiti įstatymų įgaliojti asmenys dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodytų pažeidimų turi teisę kreiptis į teismą ([CK](#) 4.103 straipsnio 2 dalis). Teismas statybos, pažeidžiančios teisės aktų reikalavimus, padarinių šalinimo klausimą išsprendžia įstatymų nustatyta tvarka ([CK](#) 4.103 straipsnio 3 dalis).
30. Aiškindamas savininko nuosavybės teisės gynimo būdą, įtvirtintą [CK](#) 4.103 straipsnyje, kasacinis teismas yra nurodęs, kad būtinai asmuo, įgyvendinantis savo privatų interesą, subjektinių teisių apgynimo pagal [CK](#) 4.103 straipsnio 1 dalį sąlyga yra asmens subjektinių teisių pažeidimas, nulėmtas būtent (neteisėtai) statybos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. kovo 14 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-95-695/2019](#), 24 punktas). Tuo atveju, kai statinys, pažeidžiantis savininko teises, pastatytas išdėvus statybą leidžiantį dokumentą – priėmus administracinį sprendimą (statybos leidimą), savininkas savo teises [CK](#) 4.103 straipsniu pagrindu gali ginti tiek reikalaujamas panaikinti šį sprendimą, tiek ir šio administracinio sprendimo negrindžiamas tiesiogiai įrodinėti statinio neatitiktį teisės aktų reikalavimams (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. liepos 2 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-7-230/2010](#)).
31. Nagrinėjamo atveju ieškove savo ieškiniu, įvardytu kaip negatorinis, reikė reikalavimą panaikinti atsakovams išduotą statybą leidžiantį dokumentą ir atitinkamai deklaraciją apie statybos užbaigimą; taip pat prašė pašalinti ieškovės nuosavybės teisių pažeidimus: atkurti tokį žemės sklypo reljefą, koks užfiksuotas 2012 m. UAB „Valakas“ topografinėje nuotraukoje; pašalinti iš ieškovės žemės sklypo tvorą ir supiltą gruntą; pertvarkyti atsakovų pastato konstrukciją

taip, kad būtų išlaikomas 3 metrų atstumas iki iškavės žemės sklypo.

32. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, nusprendžia, kad teismai nagrinėjami atveju iškavės iškainio dalį, grindžiamą statybą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimu (reljefo paaukštinimas, atstumų iki gretimo žemės sklypo ribos laikymasis), turėjo kvalifikuoti pagal [CK 4.103 straipsnį](#) ir vertinti šio straipsnio taikymo sąlygas. Tuo tarpu iškavės iškainio dalį, grindžiamą jos kaip savininkės nuosavybės teisės pažeidimais, nesuįsijusiais su galimai neteisėta statyba (grunto supylimas iškavės sklype), turėjo būti kvalifikuojama pagal [CK 4.98 straipsnį](#) ir vertinamos šio straipsnio taikymo sąlygos.

Dėl ABTĮ 29 straipsnio 1 dalies taikymo ir aiškinimo

33. Asmens teisę kreiptis į teismą garantuoja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnis. Ši teisė taip pat įtvirtinta proceso įstatymuose – [CPK 5 straipsnyje](#), ABTĮ 5 straipsnyje ir kituose įstatymuose. Minėti proceso įstatymai detalizuoja kreipimosi į teismą tvarką – nustato reikalavimus procesinių dokumentų turiniui, mokėtiną žyminį mokesčių, skundų padavimo terminus ir kt. Taigi, asmens teisė kreiptis į teismą nėra absoliuti – ši teisė neatsiejama susijusi su asmens pareiga įgyvendinti šią teisę laikantis įstatymų nustatytų procesinių reikalavimų, vienas iš kurių, be kita ko, yra kreipimasis į teismą įstatymo nustatyto terminu.
34. ABTĮ 29 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kadiegiu specialus įstatymas nenustato kitaip, skundas (prašymas, pareiškimas) administraciniam teismui paduodamas per vieną mėnesį nuo skundžiamo teisės akto paskelbimo arba individualaus teisės akto ar pranešimo apie veiksmą (atsisakymo atlikti veiksmus) iškainio suinteresuotai šaliai dienos. Pripažįstama, kad asmenims negali būti suteikta galimybė neapibrėžtą laiko tarpą bet kada ginklų priimtus administracinius aktus, nes taip atsirastų neapibrėžtumas jų pagrindu atsiradusiose teisiniuose santykiuose, o atitinkamas teisės įgiję kiti asmenys negalėtų būti tikri dėl savo teisinės padėties (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. sausio 4 d. nutartis administracinėje byloje [Nr. AS-71-261/2017](#)).
35. Sprendžiant klausimą dėl termino skundui paduoti yra svarbų nustatyti, ar skundžiamas administracinis aktas turėjo būti įteiktas suinteresuotam asmeniui, o jei turėjo būti įteiktas, ar aktą priėmęs viešojo administravimo subjektas atliko teisės aktais nustatytą pareigą dėl akto suinteresuotam asmeniui įteikimo; ar aktas turi būti skelbiamas viešai, ar buvo paskelbtas; ar pareiškėjas žinojo, kad toks aktas turi būti priimtas, ar buvo aktyvus ir atliko atitinkamus veiksmus, siekdamas išsiskirti apie akto priėmimą (atsisakymą jį priimti) ir jo turinį bei per įstatymu nustatytą terminą teisės aktais nustatyta tvarka kreiptis į teismą dėl galimai pažeistų savo teisių gynimo (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. rugėjo 30 d. nutartį administracinėje byloje [Nr. AS-1228-492/2015](#); 2023 m. vasario 1 d. nutartį administracinėje byloje [Nr. AS-65-525/2023](#)). Tais atvejais, kai sprendimas asmeniui neturėjo būti įteiktas, tokio asmens skundo padavimo teismui terminas pradedamas skaičiuoti nuo to asmens sužinojimo apie skundžiamą sprendimo priėmimą (apie administracinio akto esmę) dienos. Laikoma, kad asmuo sužino apie aktą, kai jam tampa prieinama informacija apie esminius šio akto turinį sudarančius elementus, t. y. apie aktą priėmusią instituciją (asmenį), priėmimo datą, aktu nustatomas teisės ar pareigos (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. kovo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS858-187/2012). Į minėtos taisyklės taikymo sritį patenka ir tie atvejai, kai sprendimas priimtas ne to asmens, kuris paduoda skundą, atžvilgiu, termino eiga sprendimui apskųsti turi būti skaičiuojama nuo to momento, kada skundą paduodantis asmuo sužinojo arba turėjo sužinoti apie skundžiamą sprendimą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. lapkričio 11 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS858-715/2011; 2020 m. vasario 19 d. nutartį administracinėje byloje [Nr. eAS-119-624/2020](#); 2021 m. lapkričio 3 d. nutartį administracinėje byloje [Nr. AS-668-261/2021](#)).
36. Statybos leidimas neabejotinai laikytinas individualiu administraciniu aktu, kuriam taikomas ABTĮ 29 straipsnio 1 dalyje nustatytas apskundimo terminas. Tuo tarpu deklaracija apie statybos užbaigimą nėra laikoma viešojo administravimo veiksmu, o ginciai dėl jos panaikinimo – administracinio teisinio pobūdžio gincias, nes tokia deklaracija yra parengiama statytojo, kuris nėra viešojo administravimo subjektas. Kadangi deklaracija įstatymu nustatyta tvarka sukuria tam tikras civilines teises ir pareigas, į pripažintina vienašaliu sandoriu ([CK 1.63 straipsnis](#)), kuriam ginčyti taikomas bendrasis dešimties metų senaties terminas ([CK 1.125 straipsnio 1 dalis](#)) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-26-701/2018](#), 86 punktas). Vis dėlto tais atvejais, kai pagal teisės aktų reikalavimus deklaracija apie statybos užbaigimą yra privaloma užregistruoti ir (ar) patvirtinti, viešojo administravimo subjektas – Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos teritorinis padalinys, patvirtindamas ir (ar) užregistruodamas deklaraciją, priima administracinį sprendimą. Viešojo administravimo subjekto veikla (šiuo atveju – deklaracijos tvirtinimas ir (ar) užregistravimas), priimančias administracinius sprendimus, priskiriamas viešojo administravimo sričiai, o ginciai, kilę šioje srityje, nagrinėjami administraciniose teismuose (žr., pvz., Specialiosios teisėjų kolegijos bylos rūšinio teisingumo bendrosios kompetencijos ar administraciniam teismui klausimams spręsti 2018 m. kovo 29 d. nutartį teisingumo byloje [Nr. T-29/2018](#); 2017 m. spalio 4 d. nutartį teisingumo byloje [Nr. T-80/2017](#); 2017 m. vasario 13 d. nutartį teisingumo byloje [Nr. T-12/2017](#), kt.).
37. Taigi, viena vertus, deklaracija, kaip statytojo pareiškimas apie statybos užbaigimą, yra vienašalis sandoris, kurio pripažinimui negaliojančių taikomas dešimties metų iškainio senaties terminas, kita vertus, Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos teritorinio padalinio atliekamas deklaracijos patvirtinimas ir (ar) užregistravimas yra administracinis sprendimas, dėl kurio panaikinimo turi būti kreipiamasi per ABTĮ 29 straipsnio 1 dalyje nustatytą 1 mėnesio procesinį terminą.
38. Nagrinėjami atveju apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad iškavė nėra praleidusi ABTĮ 29 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino atsakovams išduotam statybos leidimui skųsti. Dėl deklaracijos, patvirtinančios statybos užbaigimą, apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad šiai deklaracijai apskųsti taikytinas bendrasis 10 metų iškainio senaties terminas, šio iškavė taip pat nėra praleidusi.
39. Byloje nustatyta, kad iškainį teismui iškavė padavė 2019 m. balandžio 23 d., iškainyje iškavė prašė įpareigoti atsakovus pateikti statybą leidžiantį dokumentą ir pašalinti savavališkos statybos padarinius. Taigi iškavėi apie statybą leidžiantį dokumentą išdavimą buvo žinoma dar pateikiant pradinį iškainį. Byloje kartu su atsakovu 2019 m. gegužės 27 d. atsiliepimu į iškainį buvo pateiktas techninis projektas, darbo projektas ir kontrolinė geodezinė nuotrauka. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad, atsakovams 2019 m. gegužės 27 d. pateiktus atsiliepimą į iškainį, buvo pateikta pakankama informacija iškavėi pasinaudoti savo teise į teisminę gynybą, t. y. dar 2019 m. gegužės 27 d. iškavė žinojo apie priimtą administracinį aktą ir jo esmę (instituciją, priėmimo datą, aktu nustatytas teises ir pareigas), todėl 2019 m. gegužės 27 d. laikytina termino kreiptis į teismą eigos pradžia. Apeliacinės instancijos teismas, nesutikdamas su šia išvada, pažymėjo, kad iškavė buvo aktyvi, veikė sąžiningai ir, net negavusi ginčijamo statybos leidimo, nežinodama išsamsu jo turinio, aktyviai gynė savo teises.
40. Minėta, pagal suformuotą ABTĮ 29 straipsnio 1 dalies taikymo ir aiškinimo praktiką, terminas skundui paduoti pradedamas skaičiuoti nuo asmens sužinojimo apie skundžiamą sprendimo priėmimą (apie administracinio akto esmę) dienos; laikoma, kad asmuo sužino apie aktą, kai jam tampa prieinama informacija apie esminius šio akto turinį sudarančius elementus, t. y. apie aktą priėmusią instituciją (asmenį), priėmimo datą, aktu nustatomas teisės ar pareigos, tačiau termino eigos pradžia nėra siejama su asmens suvokimu, kokias teises pasekmes administracinis aktas kels, nes šios pasekmes laiko atžvilgiu gali būti itin netuliosios nuo administracinio akto priėmimo. Taip pat minėta, kad, ginant savininko teises pagal [CK 4.103 straipsnį](#), iškavėi nėra būtina savarankiškai ginčyti statybos leidimą, o pakanka įrodyti statybą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, teisėjų kolegija nusprendžia, kad pirmosios instancijos teismo išvada, jog iškavė 2019 m. gegužės 27 d. sužinojo esminę informaciją apie administracinį aktą (Statybos leidimą), yra pagrįsta, todėl iškavės 2020 m. sausio 9 d. pareikštas reikalavimas panaikinti statybos leidimą laikytinas paduotu praleidus įstatymo nustatytą vieno mėnesio terminą.
41. Be kita ko, iš iškavės pateiktinio iškainio faktinio pagrindo (nurodomi neteisėti Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos veiksmai tvirtinant deklaraciją apie statybos užbaigimą) matyti, kad iškavė skundžia Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos teritorinio padalinio atliktą deklaracijos patvirtinimą, lėmusį atsakovų nuosavybės teisės registraciją, o ne ginčija atsakovų vienašalių sandorių apie statybos užbaigimą. Teismai nustatė, kad Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje 2018 m. spalio 16 d. buvo gautas Kauno rajono savivaldybės administracijos 2018 m. spalio 11 d. raštas Nr. USD-612, „Dėl informacijos pateikimo“ su pridėtu iškavės 2018 m. rugėjo 27 d. prašymu. Atsakant į šį iškavės prašymą, Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos Kauno teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamento 2018 m. gruodžio 12 d. raštu Nr. (15.2)-2D-18010 iškavė informuota, kad, atlikus patikrinimą vietoje bei pagal statytojo pateiktus dokumentus, nustatyta, jog žemės sklypo (duomenys neskelbtini), rytinės pusės kampas yra pakeltas priežant grunto ir pan., o 2014 m. parengtame projekte žemės sklypo reljefo keitimo darbai nenustatyti, kadangi iš projekto brėžinių matyti, kad projektuojama žemės paviršiaus altitudė sutampa su esama žemės paviršiaus altitudė. Inspekcija, patikrinusi dokumentus, nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių nenustatė, atsižvelgiant į tai buvo patvirtinta deklaracija apie statybos užbaigimą. Taigi, iškavė apie deklaracijos patvirtinimą galėjo suprasti dar 2018 m. gruodžio 12 d., nuo šios datos turėjo būti skaičiuojamas ABTĮ 29 straipsnio 1 dalyje nustatytas terminas skundui dėl inspekcijos sprendimo panaikinimo iškavė pareiškė tik 2020 m. sausio 9 d., t. y. praėjus ABTĮ 29 straipsnio 1 dalyje nustatytam skundo padavimo terminui.
42. Administracinis teisinis reikalavimas civilinėje byloje gali būti atmetamas vien tuo pagrindu, kad praleistas apskundimo terminas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 25 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-417/2010](#)). Teismai nenustatė jokių objektyvių svarbių priežasčių, dėl kurių iškavė praleidė ABTĮ 29 straipsnio 1 dalyje nustatytą procesinį terminą, todėl iškavės reikalavimas dėl statybos dokumentų (Statybos leidimo ir Deklaracijos) panaikinimo atmetamas vien šiuo pagrindu.

Dėl privalomo atstumo tarp savininko žemės sklypo ir gretimame žemės sklype esančio pastato

43. Byloje taip pat keliamas materialiosios teisės normų, reglamentuojančių privalomus atstumus tarp gretimų žemės sklypų bei juose esančių objektų, taikymo ir aiškinimo klausimas.
44. Minėta, remdamasi [CK 4.103 straipsnio 2 dalimi](#), iškavė turėjo įrodyti viešosios teisės aktų pažeidimą. STR 2.02.09.2005 „Vienbučiai ir dvibučiai gyvenamieji pastatai“ 9 priedo 4 punkte nustatyta, kad minimalus atstumas nuo atskirai statomo namo ir jo priklausinių (išskyrus nesudėtingus statinius) iki kaimyninio žemės sklypo ribos turi būti ne mažesnis kaip 3 metrai. Mažinant pastatų atstumą iki kaimyninio žemės sklypo ribos arba blokuojant gretimų žemės sklypų pastatus, be kitų reikalavimų įvykdymo, turi būti gautas kaimyninio žemės sklypo savininko sutikimas raštu. Analogiškas reikalavimas buvo įtvirtintas ir atsakovų vykdytos statybos metu galiojusio STR 1.07.01.2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ 11 priedo 4 punkte, pagal kurį rašytiniai gretimų žemės sklypų (teritorijų) savininkų ar valdytojų sutikimai (susitarimai) privalomi statant pastatus ar stogų turinčius inžinerinius statinius arčiau kaip 3 m atstumu nuo sklypo ribos, tačiau ne arčiau kaip 1 m (skačiuojant atstumą horizontalioje plokštumoje nuo labiausiai išsikišusių konstrukcijų), kai pastato ar stogų turinio statinio bet kurios konstrukcijos, esančios 1–3 m atstumu nuo sklypo ribos, bet kurios taško aukštis, matuojamas nuo žemės paviršiaus ties sklypų riba (žemesniojo paviršiaus, jei ties sklypų riba yra aukščių skirtumas), didesnis už horizontalų atstumą nuo šio taško iki sklypų ribos, statant pastatus ar stogų turinčius inžinerinius statinius arčiau kaip 1 m nuo sklypo ribos.
45. Kasacinio teismo praktikoje ne kartą nurodyta, kad viešosios teisės aktuose nustatytų privalomų atstumų pažeidimas kvalifikuojamas kaip gretimų žemės sklypo savininko teisių, įtvirtintų teisės aktuose, pažeidimas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. liepos 2 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-230/2010](#); 2015 m. birželio 12 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-377-611/2015](#)). Vis dėlto tais atvejais, kai nukrypimas nuo teisės aktuose nustatytų atstumų yra nedidelis, palyginti su viso privalomo atstumo dydžiu, ir nepažeidžia minimalių atstumų nustatymo viešųjų tikslų, vadovaujantis [CK 1.5 straipsnyje](#) įtvirtintais teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principais, jis gali būti pripažintas pažeidimu, nelemiančiu statybos neteisėtumo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. liepos 2 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-230/2010](#); 2017 m. gruodžio 22 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-483-403/2017](#), 28 punktas).
46. Nagrinėjamoje byloje teismai, remdamiesi teismo eksperto išvada, nustatė, kad atsakovai, statydami gyvenamąjį namą, pažeidė minimalaus atstumo nuo jų pastato iki iškavės žemės sklypo ribos reikalavimus – artimiausias atstumas nuo atsakovų namo stogo kamieno iki registruotos žemės sklypo (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini) adresu: (duomenys neskelbtini) ribos: a) namo kampe schemoje Nr. 1 yra 2,98 m; b) namo kampe schemoje Nr. 2 yra 2,99 m; o mažiausias atstumas nuo gyvenamojo namo (įskaitant ir namo stogo kamieną) adresu: (duomenys neskelbtini) ribos yra 2,98 m. Teismo ekspertizė taip pat nurodė galimą matavimų paklidą – 0,016 m.
47. Atsižvelgdama į teismų nustatytas aplinkybes, t. y. minimalų vos kelių centimetrų nuokrypį nuo teisės aktuose įtvirtinto privalomo atstumo, taip pat į galimą matavimų paklidą, teisėjų kolegija nusprendžia, kad nagrinėjami atveju pirmosios instancijos teismo išvada, jog atstumo nesilaikymas šiuo atveju nelemia statybos neteisėtumo ir pagrindo tenkinti iškavės iškainį, laikytina pagrįsta. Nors apeliacinės instancijos teismas ir nurodė, kad nukrypimas nuo teisės aktuose nustatytų privalomų atstumų yra minimalus, tačiau šios aplinkybės iš esmės nevertino kitų faktinių aplinkybių kontekste, neatsižvelgė į nuokrypio mastą ir galimą matavimų paklidą, todėl padarė teisiskai nepagrįstą išvadą, kad nustatytas nuokrypis lemia atsakovų vykdytos statybos neteisėtumą.

Dėl reljefo paaukštinimo

48. Atsakovų kasaciniame skunde ginčijama apeliacinės instancijos teismo išvada, jog nagrinėjami atveju atsakovams vykdamą statybą buvo reikalingas iškavės sutikimas dėl atsakovų žemės sklypo reljefo formavimo sprendinių.
49. Pagal statybos darbų atlikimo metu galiojusio STR 2.02.09.2005 „Vienbučiai ir dvibučiai gyvenamieji pastatai“ 9.5 punktą didžiausias sklypo reljefo nuolydis – ne didesnis kaip 12 procentų. Jei nuolydis viršija šį dydį, jis sumažinamas formuojant sklypo reljefą (paaukštinant, pažeminant, išlyginant reljefo paviršių, įrengiant terasas, atnaujinant sienelės ir pan.).
50. Dėl aptariamo iškavės reikalavimo pirmosios instancijos teismas nustatė, kad iškavės sklypas (duomenys neskelbtini) yra aukščiau nei iškavės sklypas (duomenys neskelbtini). Iš UAB „Topolinija“ 2017 metais parengtos topografinės nuotraukos matyti, kad iškavės sklypo (duomenys neskelbtini), aukštis tuo vietoje, kuri ribojasi su iškavės sklypu (duomenys neskelbtini), yra 67,97 m, o iškavės sklypo aukštis tuo vietoje, kuri ribojasi su iškavės sklypu (duomenys neskelbtini), yra 69,46 m, taigi, iškavės žemės sklypo aukščio skirtumas yra 1,49 m. Pirmosios instancijos teismas taip pat nustatė, jog 2014 m. parengtame namo projekte yra suprojektuotas lietus nuotekų tinklas bei drenažas, kurie yra skirti paviršiaus ir požeminio vandens perteklių nutekėti. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad didžiausias atsakovų žemės sklypo paaukštinimas siekia 1,54 m. Be to, byloje atsakovai pateikė skaičiavimus, kad jems priklausančio žemės sklypo nuolydis yra apie 3,5 proc., tačiau apeliacinės instancijos teismas šio atsakovų įrodymo nevertino. Taigi, byloje nenustatyta faktinė aplinkybė, kad atsakovų žemės sklypo reljefo nuolydis siektų 12 proc. ar būtų didesnis, dėl to būtų pažeistas STR 2.02.09.2005 „Vienbučiai ir dvibučiai gyvenamieji pastatai“ 9.5 punkto reikalavimas. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad apeliacinės instancijos teismas netinkamai įvertino byloje esančius įrodymus, nenustatė, kad atsakovų žemės sklypas būtų didesnis nei 12 proc. nuolydžio, todėl pagrįsta pripažinti pirmosios instancijos teismo išvadą, jog atsakovai statybos procesą reglamentuojančių teisės normų dėl reljefo paaukštinimo nepažeidė.
51. Pažymėtina ir tai, kad byloje nebuvo nustatytas ir faktinis neigiamas poveikis iškavės žemės sklypiui (pavyzdžiui, šlaito erozija dėl lietaus nuotekų ar kitos aplinkybės). Atsižvelgiant į tai, sprendžiant, kad iškavė neįrodė [CK 4.103 straipsnio](#) (statybą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimo) ir [CK 4.98 straipsnio](#) taikymo sąlygų (iškavės kaip savininkės teisių pažeidimo), todėl pagrįstu pripažįstamas pirmosios instancijos teismo sprendimas šią iškavės iškainio dalį atmeti.

Dėl iškavės reikalavimo pašalinti inžinerinį statinį – tvorą bei gruntą

52. Pagal Statybos įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 5 punktą, tais atvejais, kai statybą leidžiantys dokumentai nepivaldomi, tačiau pagal teisės aktų nuostatas privaloma gauti žemės sklypo ar gretimų žemės sklypų savininkų ar valdytojų sutikimus, statybą leidžiantis dokumentas yra šių sklypų savininkų ar valdytojų rašytiniai sutikimai.
53. STR 1.05.01.2017 7 priedo „Besiribojančių žemės sklypų (teritorijų) savininkų ar valdytojų rašytinių sutikinių privalomumo atvejai“ 1.1. punktas nustato, kad rašytiniai besiribojančių žemės sklypų (teritorijų) savininkų ar valdytojų sutikimai (susitarimai) privalomi statant užvarą tarp sklypo ribos (konstrukcijos peržengiant sklypo ribą); 1.2. punktas nustato, kad rašytiniai besiribojančių žemės sklypų (teritorijų) savininkų ar valdytojų sutikimai (susitarimai) privalomi statant užvarą prie sklypo ribos (arčiau kaip 1 m iki sklypo ribos, konstrukcijos neperžengiant sklypo ribos), jei užvaras kiaurynį plotas mažesnis nei 50 proc. bendro užvaros ploto (įskaitant ir stulpų bei užvaros cokolinių dalies, metančios šešėlį į gretimą sklypą (teritoriją), plotą) – kai statmenai užvaras į gretimą sklypą (teritoriją) metamas šešėlis nukreiptas šiaurės kryptimi (tarp (>330° ir (<30°) (1.2.1 papunktis); jei užvaras kiaurynį plotas mažesnis nei 25 proc. bendro užvaros ploto (įskaitant ir stulpų bei užvaros cokolinių dalies, metančios šešėlį į gretimą sklypą (teritoriją), plotą) – kai statmenai užvaras į gretimą sklypą (teritoriją) metamas šešėlis nukreiptas

rytų (tarp 30° ir 90°) ar vakarų (tarp 270° ir 330°) kryptimis; užvaros su cokoliais neturi kliudyti paviršiniam vandeniui nuo gretimo žemės sklypo ar laisvos valstybinės žemės (teritorijos) nutekėti. Kai yra toks pavojus, statytojas privalo, susitaręs su gretimo žemės sklypo savininku, laisvos valstybinės žemės (teritorijos) valdytoju, gavęs savininko ar laisvos valstybinės žemės (teritorijos) valdytojo sutikimą raštu, įrengti paviršinio vandens nutekėjimo sistemą (į lietaus nuotakyną, griovį, dreną) ar rasti abiem savininkams priimtą sprendimą) (1.2.2 papunktis).

54. Ieškovė, nors procesiniuose dokumentuose rėmėsi STR 1.05.01:2017 reglamento 7 priedo 1.2. punkte nurodytomis aplinkybėmis dėl insoliacijos reikalavimų neįšakymo, bet jų faktiškai neįrodinėjo, todėl byloje nėra pagrindo išvada, kad atsakovai Bokertai turėjo gauti ieškovės sutikimą statydami jų pasirinkto tipo tvorą prie sklypo ribos.
55. Nagrinėjamu atveju faktinė aplinkybė, kad atsakovų tvora pažeidžia ieškovės sklypo ribas, yra nustatyta tiek pirmosios instancijos, tiek apeliacinės instancijos teismų, o jos statybai nebuvo gautas ieškovės sutikimas, kaip numato STR 1.05.01:2017 reglamento 7 priedo 1.1. punktas. Teismo ekspertas konstatavo, jog atsakovų tvora, esanti tarp žemės sklypo (duomenys neskelbtini) ir žemės sklypo, esančio (duomenys neskelbtini), yra pastatyta ant žemės sklypų ribos (atkarpa nuo taško A iki taško B, 8 pav.) ir ieškovei priklausančiame žemės sklype (duomenys neskelbtini) (nuo taško B iki taško D), t. y. atstumas ieškovės sklype svyruoja nuo 0,2 m iki 0,16 m.
56. Atsižvelgiant į teismų nustatytas faktines aplinkybes, sprendžina, kad ieškovė įrodė, jog atsakovams negavus ieškovės sutikimo statyti tvorą jos sklype ir taip pažeidus statybą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, buvo pagrindas ieškovei remtis [CK](#) 4.103 straipsnio 2 dalimi ir jos pažeistas teises (ieškovės žemės sklype esanti atsakovų tvora trukdo ieškovei naudotis nuosavybės teise) ginti negatorinio ieškinio pagrindu.
57. Reikšdama reikalavimą pašalinti tvorą ieškovė taip pat prašė pašalinti jos žemės sklype (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini) supiltą gruntą.
58. Šis reikalavimas nėra susijęs su statybą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimu, todėl, kaip minėta, ieškovė turėjo įrodyti negatorinio ieškinio tenkinimo sąlygas, t. y. savo, kaip sklypo savininkės, teisių pažeidimo faktą. Grunto supylimo faktą savo žemės sklype ieškovė įrodinėjo pridėtomis fotonuotraukomis. Ieškovės pirmosios instancijos teismui teiktoje G. T. konsultacijoje grunto supylimo aplinkybės nenustatytos, be to, grunto supylimo ieškovės žemės sklype faktas nenagrinėtas ir teismo paskirtoje ekspertizėje. Teismui byloje nenustatė jokių faktinių aplinkybių, patvirtinančių, kad ieškovės žemės sklype yra supiltas gruntas, kiek jo supilta, kuriame plote, be to, byloje nebuvo nustatyta, kad gruntą ieškovės žemės sklype supylė atsakovai.
59. Įvertinusi minėtas teismų nustatytas aplinkybes, teisėjų kolegija nusprendžia, kad ieškovė neįrodė negatorinio ieškinio tenkinimo sąlygų – nenustatyta, kad gruntą ieškovės sklype supylė atsakovai, o ieškovės kartu su ieškiniu pateiktos fotonuotraukos nepatvirtina nei kada, nei kas supylė (buvo supylęs) ginčo gruntą, todėl apeliacinės instancijos teismo sprendimas įpareigoti atsakovus pašalinti ieškovės žemės sklype esantį gruntą yra nepagrįstas.

Dėl bylos procesinės baigties

60. Teisėjų kolegija nusprendžia, kad apeliacinės instancijos teismas pagrįstai patenkino ieškovės reikalavimą pašalinti inžinerinį statinį – tvorą, pastatytą siekiant atskirti žemės sklypą (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu: (duomenys neskelbtini), nuo žemės sklypo (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu: (duomenys neskelbtini), ir nuo žemės sklypo (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu: (duomenys neskelbtini). Vis dėlto pagal byloje esantį 2021 m. vasario 18 d. ekspertizės aktą nustatyta tik tai, kad atsakovų tvoros dalis pagal teismo eksperto brėžinį nuo taško B iki taško D yra ieškovės žemės sklype (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu: (duomenys neskelbtini). Teismo ekspertas nenurodė ieškovės žemės sklypo koordinatų taškų, kuriuose atsakovų pastatyta tvora pereina į ieškovės žemės sklypą, t. y. šios esminės faktinės aplinkybės byloje liko nenustatytos. Atsižvelgiant į tai, kad teismo sprendimo rezoliucinė dalis negali būti sąlyginė ir (ar) blanketinė, o byloje nustatytų faktų nepakanka tam, kad būtų galima suformuluoti vykdytiną reikalavimą dėl atsakovų tvoros dalies, kuri yra ieškovės sklype, pašalinimo, ši apeliacinės instancijos teismo nutartis dalis panaikinama ir byla šiuo aspektu grąžinama apeliacinės instancijos teismui.
61. Teisėjų kolegija taip pat nusprendžia, kad sprendžiamas dėl likusių ieškovės reikalavimų apeliacinės instancijos teismas iš esmės netinkamai taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias savininko teisių gynimą, todėl kita apeliacinės instancijos teismo sprendimo dalis panaikinama ir dėl jos paliekamas galioti pirmosios instancijos teismo sprendimas.
62. Bylą grąžinus apeliacinės instancijos teismui nagrinėti iš naujo bylinėjimosi išlaidos nesiskirstomos.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 3 ir 5 punktais, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Kauno apygardos teismo 2022 m. liepos 26 d. sprendimo dalį, kuria atsakovai A. B. (a. k. (duomenys neskelbtini)) ir E. B. (a. k. (duomenys neskelbtini)) įpareigoti per teismo nustatytą terminą savo lėšomis pašalinti inžinerinį statinį – tvorą, pastatytą siekiant atskirti žemės sklypą (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu: (duomenys neskelbtini), nuo žemės sklypo (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu: (duomenys neskelbtini), ir nuo žemės sklypo (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu: (duomenys neskelbtini), panaikinti ir šią bylos dalį grąžinti apeliacinės instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

Kitą Kauno apygardos teismo 2022 m. liepos 26 d. sprendimo dalį panaikinti ir dėl šios dalies palikti galioti Kauno apylinkės teismo 2022 m. balandžio 8 d. sprendimą.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai
Bublienė

Algirdas Taminskas

Agnė Tiknaitė